Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

Русча – татарча сүзлек Русско – татарский словарь

Издание второе, переработанное и дополненное
«Таткнигоиздат», Казань, 2001 г.

У

у *предлог + Р.* 1) *(о месте)* янында, алдында, катында, төбендә, буенда; ...дә; *дом у дороги* юл буендагы өй, *погостить у родителей* әти-әниләрдә кунак булырга; *остановить машину у гостиницы* машинаны кунакханә алдында туктатырга; 2) *(о наличии, обладании)* ...ның; *у них* аларның; *у меня есть время* минем вакытым бар; *у вас есть время?* сезнең вакытыгыз бармы?; 3) *(об источнике информации, получения чего-л.)* ...дан; *спросите у него* аңардан сорагыз; *просить у кого-л. помощи* кемнән дә булса ярдәм сорарга; *взять у кого-л. книгу* кемнән дә булса китап алырга

убав//**ить** *сов.,* **~лять** *несов.* киметергә, киметеп куярга, азайтырга

убегать *несов. см.* **убежать**

убедить *сов. (кого-л. в чём-л. или неопр.)* ышандырырга, инандырырга; күндерергә; **~ся** *сов. (в чём-л.)* ышанырга, инанырга

убежать *сов.* 1) *(куда-л., откуда-л.)* качарга, качып китәргә (чыгарга), чыгып качарга; 2) *(спастись бегством)* качып котылырга

убежд//**ать(ся)** *несов. см.* **убедить(ся)**; **~ение** 1) *(в чём-л.)* ышандыру, инандыру; 2) *чаще мн.* **~ения** *(мнения, взгляд)* ышану, караш, ныклы фикер, мәсләк; **~ённый** ышанган, инанган; *я ~ён в том, что ...* мин ... булуына ышанам

убежище 1) убежище; 2) сыеныр урын, яшеренер урын

убивать *несов. см.* **убить**

убий//**ство** үтереш, үтерү; **~ца** *м. и ж.* [кеше] үтерүче, катил

убирать *несов. см.* **убрать**

уби//**тый** *прил.* үтерелгән; *сущ. м.* үтерелгән кеше; **~ть** *сов.* үтерергә

уборка 1) җыештыру; 2) *(урожая)* урып-җыю, җыеп алу

уборная 1) *см.* **туалет** 2; 2) *(артистическая)* киенү бүлмәсе

уборочн//**ый** урып-җыю ...ы, е; *~ые работы (с.-х.)* урып-җыю эшләре

уборщица җыештыручы

убрать *сов.* 1) *(что-л. откуда-л., куда-л.)* җыярга, җыеп алырга; алып (җыештырып) куярга; *~ со стола* өстәлдән җыеп алырга; 2) *(прибрать)* җыештырырга, җыештырып куярга; 3) урып-җыярга, җыеп алырга; *~ урожай* уңыш җыеп алырга

убыток зыян, зарар

уважаем//**ый** хөрмәтле; *~ые товарищи* хөрмәтле иптәшләр

уваж//**ать** *несов.* ихтирам итәргә, хөрмәтләргә; **~ение** ихтирам, хөрмәт; *с ~ением* ихтирам белән

увезти *сов.* алып китәргә

увековечи//**вать** *несов.,* **~ть** *сов.* мәңгеләштерергә, гомерлеккә (мәңгегә) калдырырга

увел//**ичение** 1) арту, арттыру, күбәю, күбәйтү; 2) *фото* зурайту; **~ичивать(ся)** *несов. см.* **увеличить(ся)**; **~ичитель** *фото* зурайткыч; **~ичить** *сов.* арттырырга, күбәйтергә, ишәйтергә, зурайтырга; **~ичиться** *сов.* артырга, күбәергә, ишәергә, зураерга

уверенн//**ость** ныклы ышаныч, ышану, инану; *с ~остью* ныклы ышаныч белән; **~ый** ышанган, ышанычлы, ышанулы; *быть ~ым (в чём-л.)* (нәрсәгә дә булса) нык ышанган булырга; *я уверен, что ...* мин ... булуына ышанам

уверить *сов. см.* **уверять**

увертюра *муз.* **увертюра**

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

уверя//**ть** *несов. (кого-л. в чём-л.)* ышандырырга; *~ю вас, что ...* сезне ... булачагына ышандырам
увести *сов*. алып китәргә
увидеть *сов.* күрергә, күреп алырга; **~ся** *сов.* күрешергә, очрашырга
увле//**кать(ся)** *несов. см.* **увлечь(ся)**; *чем вы ~каетесь?* сез нәрсә белән мавыгасыз?; **~чение** мавыгу, шөгыльләнү
увлечь *сов.* күңелен биләргә, мавыктырырга; **~ся** *сов. (чем-л., кем-л.)* мавыгырга, мавыгып китәргә
уводить *несов. см.* **увести**
увозить *несов. см.* **увезти**
уволить *сов.,* **увольнять** *несов.* эштән чыгарырга, азат итәргә
угадать *сов.,* **угадывать** *несов.* белергә, белеп алырга, сизәргә
углов//**ой** почмак ...; *~ая комната* почмак бүлмә; *~ой удар (спорт.)* почмактан (торып) тибү
углубление уем, батынкылык
угнет//**ать** *несов.* изәргә, кысарга; **~ение** изү, кысу
угов//**аривать** *несов.,* **~орить** *сов.* күндерергә, ризалаштырырга; **~оры** *мн.* күндерү, ризалаштыру сүзләре
угодно 1. *в знач. сказ.: как вам ~* ничек телисез; *что вам ~?* сез нәрсә телисез?; 2. *частица* булса да, теләсә; *кто ~* кем булса да; *где ~* кайда булса да, *куда ~* кая булса да
угол 1) *мат.* почмак; 2) почмак, чат; *на углу* чатта; *за углом* чатны борылгач; *в углу* почмакта
уголовный җинаять ...ы, е, җинаятьләр турындагы
уголок почмак
уголь *м.* күмер
уго//**стить** *сов.,* **~щать** *несов. (кого-л., чем-л.)* сыйларга; **~щение** 1) *(действие)* сыйлау; 2) *(то, чем угощают)* сый
угр//**ожать** *несов.* 1) *(грозить кому-л.)* янарга, куркытырга; 2) *(нести опасность)* куркыныч янарга (булырга); **~оза** 1) *(кому-л.)* янау, куркыту; 2) куркыныч, хәвеф-хәтәр; *~оза войны* сугыш куркынычы
уда//**ваться** *несов. см.* **удаться**; *мне это не ~ётся* минем бу (эшем) барып чыкмый
удал//**ить** *сов. (кого-л., откуда-л., что-л.)* чыгарырга, чыгарып ташларга, алырга, алып ташларга; (суырып) алырга; *~ить игрока с поля (спорт.)* уенчыны уеннан чыгарырга; *~ить зуб* тешне суырып алырга; **~иться** *сов.* чыгып китәргә, китәргә; **~ять(ся)** *несов. см.* **удалить(ся)**
удар сугу, бәрү; кундыру; *~ грома* күк күкрәү а *солнечный ~* кояш сугу
ударение басым
ударить *сов.* 1) *(кого-л.)* сугарга, бәрергә, кундырырга; 2) *(что-л. — ушибить)* сугарга, бәрергә; 3) *(чем-л. по чему-л. во что-л.)* кагарга, сугарга; **~ся** *сов.* 1) *(обо что-л. — ушибиться)* бәрелергә, сугылырга; 2) *(о брошенном или падающем предмете)* килеп бәрелергә, барып төшәргә
ударни//**к** алдынгы, ударник; **~ца** ударник хатын (кыз)
ударный I удар; *~ труд* удар хезмәт
ударный II бәрмә; *~ инструмент* бәрмә уен коралы
ударять//**(ся)** *несов. (многокр.) см.* **ударить(ся)**
уда//**ться** *сов.* уңышлы барып чыгарга, уңышлы булырга (чыгарга), уңарга; *мне ~лось ...* минем ... барып чыкты; *пирог ~лся* бөккән тәмле булган; *рисунки не ~лись* рәсемнәр барып чыкмаган; **~ча** уңыш, җай килү; *желаю ~чи!* уңышлар телим!; **~чный** уңышлы, уңышлы чыккан
удивительн//**ый** *(вызывающий удивление)* гаҗәп, гаҗәеп, искиткеч; *нет ничего ~ого* искитәрлек бернәрсә дә юк

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

удив//**ить** *сов.* шаккатырырга, гаҗәпләндерергә, таңга калдырырга; **~иться** *сов. (чем-л.)* шаккатырга, гаҗәпләнергә, таң калырга; **~ление** шаккату, гаҗәпләнү, таң калу; *к моему ~лению* минем гаҗәпләнүемә каршы; **~лять(ся)** *несов. см.* **удивить(ся)**; *ничему не ~ляйся* бернәрсәгә дә гаҗәпләнмә

удмурт удмурт, удмурт кешесе; **~ка** удмурт хатыны (кызы); **~ский** удмурт ...ы, е

удоб//**но** 1. *нареч.* җайлап, уңайлап, җайлы (уңайлы) итеп; *~но устроиться* җайлап урнашырга; 2. *в знач. сказ.* уңай(лы), җайлы, кулай; *вам здесь ~но?* сезгә монда уңаймы?; *~но ли прийти так поздно?* шулай соңга калып килү кулай булырмы?; **~ный** уңайлы, җайлы, ипле; **~ство** уңайлык, уңайлылык, җайлылык; *квартира со всеми ~ствами* бөтен уңайлыклары булган квартир

удобрени//**е** ашлама; *минеральные ~я* минераль ашламалар

удовлетворение 1) канәгатьләндерү; 2) канәгатьлек хисе (тойгысы), канәгатьлек; *с большим ~м* зур канәгатьлек белән

удовлетворительн//**о** *нареч.* канәгатьләнерлек; **~ый** канәгатьләнерлек; канәгатьле

удовлетвор//**ить** *сов.* канәгатьләндерергә; үтәргә; *~ить просьбу (желание)* үтенечне (теләкне) канәгатьләндерергә; **~иться** *сов. (чем-л.)* канәгатьләнергә, канәгать булырга; **~ять(ся)** *несов. см.* **удовлетворить(ся)**

удовольствие рәхәт[лек], хозур, ләззәт; *с большим ~м* бик рәхәтләнеп; *получить ~* ләззәт алырга, хозурланырга, күңелгә хуш килергә

удостоверение таныклык; *~ личности* шәхес таныклыгы

удочка кармак

уезжать *несов.,* **уехать** *сов. (куда-л., откуда-л.)* китәргә, китеп барырга; *я сегодня уезжаю* мин бүген китәм; *они уже уехали* алар киткәннәр инде

ужас кот алыну (очу), кот качу, йөрәк ярылу; *прийти в ~* кот очарга; *с ~ом* коты алынып

ужасный коточкыч, котчыккыч; имәнеч

уже *нареч.* инде; *~ два часа* [сәгать] ике тулган инде; *он ~ не придёт* ул килмәс инде

ужин кичке аш; *к ~у, на ~* кичке ашка; **~ать** *несов.* кичке аш ашарга

узбе//**к** үзбәк, үзбәк кешесе; **~чка** үзбәк хатыны (кызы); **~кский** үзбәк ...ы, е

узел 1) төен; *завязать ~ (или узлом)* төенләп бәйләргә, төенләргә; *(свёрток)* төенчек, төргәк, бәйләм; *ж.-д.* узел

узкий 1) тар, кысан, кысынкы; *пиджак слишком узок (кратк. ф.)* пиджак бик тар; 2) *перен.* чикләнгән, тар; *в узком кругу* тар даирәдә

узлов//**ой** узел ...ы, е; *~ая станция (ж-д.)* узел станциясе

узнавать *несов.,* **узнать** *сов.* 1) *(что-л., о чём-л., о ком-л.)* белергә, ишетеп белергә, ишетергә; 2) *(кого-л., что-л. — признать, вспомнить)* танырга, танып алырга

узор бизәк, вакыт

уйти *сов.* китәргә, чыгып китәргә; *он уже ушёл (она ушла)* ул киткән инде; *поезд ушёл* поезд киткән; *они ушли в театр* алар театрга киткәннәр

указ указ, әмер

указа//**ние** күрсәтмә; *дать ~ния* күрсәтмә бирергә; *следовать ~ниям* күрсәтмәләрне тотарга; **~тель** 1) күрсәткеч; *дорожный ~тель* юл күрсәткече; 2) *(в книге)* күрсәткеч; белешмә, белешмәлек; **~ть** *сов.,* **указывать** *несов. (что-л., на кого-л., на что-л.)* күрсәтергә; төртеп күрсәтергә; *~ть дорогу* юл күрсәтергә

укладывать *несов. см.* **уложить**

уклон авышлык, сөзәклек, сөзәк урын; *дорога идёт под ~* юл түбәнгә бара

укол 1) чәнчү, кадау; 2) *мед.* укол; *сделать кому-л. ~* кемгә булса да укол кадарга

украин//**ец** украин, украин кешесе; **~ка** украин хатыны (кызы); **~ский** украин ...ы, е

украсить *сов. (что-л. чем-л.)* бизәргә, бизәкләргә

украсть *сов.* урларга, чәлдерергә

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

украш//**ать** *несов. см.* **украсить**; **~ение 1**) *(действие)* бизәү, бизәкләү; 2) (*то, что украшает, чем украшено что-л.)* бизәк

укреп//**ить** *сов.* ныгытырга, ныгытып куярга; **~иться** *сов.* ныгырга; **~ление** 1) *(действие)* ныгыту, ныгу; 2) *воен.* ныгытма; **~лять(ся)** *несов. см.* **укрепить(ся)**

укроп шөет, туран уты, укроп

укротитель кулга ияләштерүче, өйрәтүче

укрывать(ся) *несов. см.* **укрыть(ся)**

укры//**тие** укрытие, яшеренү (яшеренеп тору) урыны; ышык урын, ышыклану урыны; **~ть** *сов.* 1) *(кого-л., что-л. чем-л. — накрыть)* ябарга, капларга, бөркәргә; 2) *(кого-л., что-л., где-л. — спрятать)* яшерергә, качырырга, яшереп (качырып) калдырырга; **~ться** *сов.* 1) *(чем-л.)* ябынырга, капланырга, бөркәнергә; *укройся пледом* плед ябын; 2) *(где-л.)* яшеренергә, ышыкланырга, яшеренеп (ышыкланып, качып) калырга; *~ться от дождя* яңгырдан ышыкланырга

уксус серкә

укус тешләү; чагу; **~ить** *сов.* тешләргә; чагарга

ула//**дить** *сов.*, **~живать** *несов.* җайларга, җайга салырга, көйләргә, рәтләргә

улей умарта

улет//**ать** *несов. (многокр.),* **~еть** *сов.* очарга, очып китәргә; *~ать самолётом* самолётта очарга

улитка әкәм-төкәм

улиц//**а** урам; *главная ~а города* шәһәрнең төп урамы; *я живу на ~е Н.* мин Н. урамында торам; *на ~е тепло* урамда җылы

уличн//**ый** урам ...ы, е; *~ое движение* урам хәрәкәте

улов тоткан балык, тотылган балык

уложить *сов.* 1) *(кого-л.)* яткырырга; *~ детей (гостей) спать* балаларны (кунакларны) йокларга яткырырга; 2) *(что-л. — сложить куда-л.)* тутырырга, тутырып (салып) куярга; *~ вещи* әйберләрне тутырып куярга

улучш//**ать(ся)** *несов. см.* **улучшить(ся)**; **~ение** 1) *(действие)* яхшырту, яхшыру; 2) *(усовершенствование, нововведение)* яхшырту, камилләштерү; *~ения в конструкции машины* машина конструкциясен камилләштерү

улучши//**ть** *сов.* яхшыртырга, әйбәтләргә, яхшырта (әйбәтли) төшәргә; **~ться** *сов.* яхшырырга, әйбәтләргә, яхшыра (әйбәтләнә) төшәргә; *погода ~лась* һава әйбәтләнде

улыбаться *несов. см.* **улыбнуться**

улыб//**ка** елмаю, елмаеп карау, көлемсерәү; *с ~кой* елмаеп; **~нуться** *сов.* елмаерга, елмаеп карарга, көлемсерәргә

ультракоротк//**ий** ультракыска; *~ие волны (радио.)* ультракыска дулкыннар

ум акыл

уме//**лый** оста; оста куллы; **~ние** осталык, сәләт

умень//**шать(ся)** *несов. см.* **уменьшить(ся)**; **~шение** кечерәйтү, кечерәю, киметү, кимү, азайту, азаю

уменьшить *сов.* кечерәйтергә, киметергә, азайтырга; **~ся** *сов.* кечерәергә, кимергә, азаерга

умеренн//**ый** уртача; *~ые цены* уртача бәяләр; *~ый климат* уртача климат

умереть *сов.* үләргә, вафат булырга, дөнья куярга

уместный урынлы; вакытлы

уметь *несов.* белергә, булдыра алырга, кулдан килергә

умирать *несов. см.* **умереть**

умн//**ожать** *несов. см.* **умножить**; **~ожение** *мат.* тапкырлау, тапкырлау гамәле; *таблица ~ожения* тапкырлау таблицасы; **~ожить** *сов.* 1) *мат.* тапкырларга, кабатларга; 2) *перен. (увеличить)* арттырырга, күбәйтергә, ишәйтергә

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

умный акыллы, башлы, зирәк
умолять *несов.* ялынырга, ялварырга
умственны//й акыл ...ы, е; *~ые способности* акыл сәләте
умыва//льная юыну бүлмәсе; **~ть(ся)** *несов. см.* **умыть(ся)**
умыть *сов.* юындырырга, юарга; *~ лицо* бит юарга; **~ся** *сов.* юынырга, юынып алырга
унести *сов.* алып китәргә
универ//маг *м. (универсальный магазин)* универмаг; **~сальный** универсаль; *~сальное средство* универсаль чара; **~сам** *м. (магазин самообслуживания)* универсам
универсиада универсиада
университет университет; *окончить ~* университет тәмамларга; **~ский** университет ...ы, е; университеттагы, университетлы; *~ское образование* университет белеме; *~ский город* университетлы шәһәр; *~ские друзья* университеттагы дуслар
унижать *несов.,* **унизить** *сов.* кимсетергә, түбәнсетергә
уникальный уникаль, сирәк очрый торган
уничт//ожать *несов.,* **~ожить** *сов.* юк итәргә, кырып бетерергә, һәлак итәргә
уносить *несов. см.* **унести**
упадок таркалыш, таркалу, җимерелү; бик нык артка китү; *прийти в ~* таркалырга
упак//овать *сов.* төргәкләргә, төреп бәйләргә (куярга); *~овать вещи* әйберләрне төреп куярга; **~овка** 1) *(действие)* төргәкләү, төрү, төреп кую (бәйләү); *стол ~овок* төрү өстәле; 2) *(обёртка)* төрү материалы; *в ~овке* төрелгән хәлдә; **~овывать** *несов. см.* **упаковать**
упасть *сов.* 1) егылырга, егылып төшәргә; 2) *(снизиться, уменьшиться)* төшәргә, түбәнәергә
уплат//а түләү; **~ить** *сов. (за что-л., что-л.)* түләргә, түләп бетерергә; *~ить долг* бурычны түләргә
уполномоч//ить *сов. (кого-л. на что-л. или с неопр.)* вәкаләт бирергә; ышанып эш тапшырырга; *я ~ен* миңа вәкаләт бирелгән
упом//инать *несов.,* **~януть** *сов. (о чём-л.)* телгә (искә) алырга, кагылып (әйтеп, искә төшереп) китәргә
упорн//ый каты, кискен, көчле; *~ое сопротивление* каты (көчле) каршылык
употреб//ительный киң кулланышлы, (кулланыштагы) *~ительное слово* киң кулланыштагы сүз; **~ить** *сов.* кулланырга, файдаланырга; **~ление** кулланыш; *выйти из ~ления* кулланыштан чыгарга; **~лять** *несов. см.* **употребить**
управл//ение 1) *(руководство чем-л.)* идарә итү, җитәкчелек; *под ~ением кого-л.* кемнеңдер җитәкчелегендә; 2) *(машиной и т.п.)* идарә итү, йөртү; 3) *(орган власти, учреждения)* идарә: **~ять** *несов. (чем-л.)* 1) *(руководить)* идарә (җитәкчелек) итәргә, алып барырга; 2) *(машиной и т.п.)* идарә итәргә, йөртергә
упражн//ение күнегү, күнекмә; *вольные ~ения (спорт.)* ирекле күнегүләр; **~яться** *несов. (в чём-л.)* күнегүләр (күнекмәләр) ясарга
упрёк битәр, шелтә[ләү], әр, үпкә
упрек//ать *несов.,* **~нуть** *сов. (кого-л. в чём-л.)* шелтәләргә, битәрләргә, әрләргә, үпкә белдерергә
упругий сыгылмалы, сыек, пеше, бөгелүчән
упряжка җигем; *собачья (оленья) ~* этләр (боланнар) җигеме
упрямый кире, киребеткән, үҗәт, үзсүзле
ура *межд.* ура
ураган ураган, көчле давыл; **~ный** давыллы, бик көчле; *~ный ветер* давыллы җил
урегулировать *сов.* тәртипкә (җайга) салырга, җайлап (көйләп) җибәрергә
урна урна а *избирательная ~* сайлау урнасы; *~ с прахом* мәет көле салынган урна

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

уров//**ень** *м.* 1) биеклек, тигезлек; *~ень воды* су биеклеге; *~ень моря* диңгез тигезлеге; 2) дәрәҗә; *культурный ~ень* культура дәрәҗәсе; *совещание на высшем ~не* югары дәрәҗәдәге киңәшмә
урожай уңыш; **~ный** уңдырышлы, мул уңыш булган, уңышны мул алган
урок 1) дәрес, сабак; 2) *перен.* сабак, гыйбрәт; *~и войны* сугыш сабаклары
уронить *сов.* [кулдан] төшерергә, төшереп җибәрергә
усадить *сов.* утыртырга, утыртып бетерергә (чыгарга)
усадьба утар, йорт
усаживать *несов. см.* **усадить**; **~ся** *несов. см.* **усесться**
усердный тырыш, көчне жәлләми торган
усесться *сов.* утырышырга, утырырга
усиление көчәйтү, көчәю
усиливать(ся) *несов. см.* **усилить(ся)**
усили//**е** тырышлык, көч кую; *общими ~ями* күмәк көч белән
усилитель көчәйткеч
усилить *сов.* көчәйтергә, көчен арттырырга; **~ся** *сов.* көчәергә, көче артырга
ускор//**ить** *сов.,* **~ять** *несов.* тизләтергә, кызулатырга
уславливаться *несов. см.* **условиться**
услов//**ие** 1) *(требование)* таләп, шарт; *при ~ии, что ... ...у* шарты белән; 2) *мн.* **~ия** *(обстановка)* шартлар, *благоприятные ~ия* уңайлы шартлар; **~иться** *сов. (о чём-л., с кем-л.)* килешергә, сүз куешырга; *~иться о встрече* очрашырга сүз куешырга; **~ный** шартлы; *~ные обозначения (сокращения)* шартлы билгеләр (кыскартылмалар)
услуг//**а** 1) хезмәт, ярдәм, булышлык; *оказать кому-л. ~у* кемгә дә булса хезмәт күрсәтергә; 2) *мн.* **~и** *(обслуживание)* хезмәт күрсәтү
услыхать *сов.,* **услышать** *сов.* ишетергә, белергә; *я только что об этом услышал* мин әле генә бу хакта ишеттем
усмотрени//**е** *по своему ~ю* ихтыярыгыз буенча; үз ихтыярыгыздан чыгып; *оставляю на ваше ~е* сезнең хөкемгә калдырам
уснуть *сов.* йоклап китәргә, йокыга талырга
усовершенствова//**ние** 1) *(действие)* камилләштерү, камилләшү; 2) *(введённое улучшение)* камиллек; **~ть** *сов.* камилләштерергә; **~ться** *сов.* камилләшергә
успеваемость өлгереш
успевать *несов.,* **успеть** *сов. (к какому-л. сроку + неопр.)* өлгерергә, җитешергә; *~ на поезд* поездга өлгерергә; *не успел [сделать что-л.]* [нәрсә дә булса эшләргә] өлгермәдем
успех 1) *(достижения)* уңыш; уңышлык; *как ваши ~и?* уңышларыгыз ничек?; 2) *(у публики)* уңыш, казаныш; *иметь ~* уңыш казанырга а *с тем же ~ом* шуның кебек үк, шундый ук уңыш белән
успешный уңышлы, отышлы
успокаива//**ть(ся)** *несов. см.* **успокоить(ся)**; **~ющее** *ср.* тынычландыра торган; *~ющее средство* тынычландыра торган дару
успоко//**ить** *сов.* тынычландырырга; **~иться** *сов.* тынычланырга; *~йтесь!* тынычланыгыз!
уставать *несов. см.* **устать**
уста//**лость** ару, талчыгу, арыганлык; талчыкканлык; *чувствовать ~лость* арыганлык тоярга; **~лый** арыган, талчыккан, йончыган
устан//**авливать(ся)** *несов. см.* **установить(ся)**; **~овить** *сов.* 1) *(поставить; воздвигнуть; тж. тех.)* куярга, корырга, урнаштырырга, җайга салырга; 2) *(определить, назначить)* куярга, билгеләргә; *~овить цены* бәяләр куярга; 3) *(образовать, наладить)* урнаштырырга, булдырырга; *~овить связь* элемтә урнаштырырга; 4) *(выяснить)* табарга, ачыкларга, ачарга;

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

~овить истину хакыйкатьне ачарга; **~овиться** *сов.* урнашырга; җайга салырга, рәтләнергә; *погода ~овилась* көннәр рәтләнде
установка 1) *(действие)* урнаштыру, урнашу, җайга салу, җайга салыну, кору; 2) *тех. (приспособление, аппарат и т.п.)* җайланма; 3) *(директива)* күрсәтмә
устаре//вший, ~лый искергән; гамәлдән чыккан; **~ть** *сов.* искерергә, гамәлдән чыгарга
устать *сов.* арырга, талчыгырга, арып (талчыгып) бетәргә
устн//о *нареч.* телдән; **~ый** сөйләм ...ы, е; телдән; *~ый экзамен* телдән имтихан
устои *мн.* нигез; *~ общества* җәмгыять нигезләре; *нравственные ~* әхлак нигезләре
устойчив//ый тотрыклы; *~ая погода* тотрыклы һава
устраивать(ся) *несов. см.* **устроить(ся)**
устран//ить *сов.,* **~ять** *несов.* бетерергә, юк итәргә, арынырга; *~ить ошибки* хаталарны бетерергә; *~ить недостатки* кимчелекләрне бетерергә
устроить *сов.* оештырырга; *~ выставку* күргәзмә оештырырга; **~ся** *сов.* 1) *(получиться, наладиться)* рәтләнергә, җайланырга, рәткә (җайга) салынырга; 2) *(расположиться где-л., на чём-л.)* урнашырга; 3) *(поступить на работу, в учебное заведение и т.п.)* урнашырга, керергә
устройство 1) *(действие)* оештыру, җайга (рәткә) салыну (салу), урнаштыру, урнашу; 2) *(структура)* төзелеш; *государственное ~* дәүләт төзелеше; 3) *(приспособление, аппарат и т.п.)* җайланма; әсбап
уступ//ать *несов.,* **~ить** *сов.* бирергә; юл сабарга; *~ать дорогу* юл бирергә; *~ать место* урын бирергә
уступка ташлама
устье тамак; *в ~ реки* елга тамагында
усы *мн.* [*ед.* **ус**] мыек; *с усами* мыеклы; *без усов* мыексыз
утвердительный канәгатьләндерерлек, уңай; *~ ответ* уңай җавап
утвер//дить *сов. (установить; одобрить)* расларга; кабул итәргә; **~ждать** *несов.* 1) *см.* **утвердить**; 2) *(настойчиво говорить)* расларга, әйтергә, сөйләргә; **~ждение** 1) *(действие)* раслау, кабул итү; 2) *(высказывание)* әйтү, сөйләү, раслау
утешать *несов.,* **утешить** *сов.* юатырга, тынычландырырга
утихать *несов.,* **утихнуть** *сов.* тынарга, басылырга, туктарга; *шум утих* тавыш тынды; *боль утихла* авырту басылды; *ветер утих* җил туктады
утка үрдәк; *дикая (домашняя) ~* кыр (йорт) үрдәге
утол//ить *сов.,* **~ять** *несов., ~ить голод* ашыйсы килүне басарга; *~ить жажду* сусынны басарга, сусынны кандырырга
утом//ительный ялыктыргыч, алҗыткыч, йончыткыч; **~ить** *сов.* ялыктырырга, алҗытырга, йончытырга; **~иться** *сов.* ялыгырга, арырга, алҗырга, йончырга; **~ление** ялыктыру, ялыгу, алҗыту, алҗу, йончыту, йончу; **~лять(ся)** *несов. см.* **утомить(ся)**
уто//нуть *сов.* батарга, суга батарга; **~пить** *сов.* батырырга
уточн//ить *сов.,* **~ять** *несов.* ачыкларга, аныкларга
утра//та 1) *(чего-л.)* югалту, югалу, юкка чыгу; 2) *(то, что утрачено)* югалту, зарар, зыян; *невосполнимая ~та* һичнәрсә белән алмаштыра алмаслык югалту; **~тить** *сов.,* **~чивать** *несов.* югалтырга
утренн//ий иртәнге; *~яя гимнастика* иртәнге гимнастика
утр//о иртә; *в семь часов ~а* иртәнге сәгать җидедә; *ранним ~ом* иртән иртүк; *доброе ~о!* хәерле иртә!; **~ом** *нареч.* иртә белән, иртән; *рано ~ом* бик иртә
утружда//ться *несов.: не ~йтесь!* мәшәкатьләнмәгез!
утюг үтүк
уха балык шулпасы, уха
ухаживать *несов.* 1) *(за кем-л., за чем-л. — обеспечивать уход)* карарга, тәрбияләргә, карап (тәрбияләп) торырга; 2) *(за женщиной)* илтифат күрсәтергә

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

ухо *см.* **уши**
уход I (*по гл.* **уйти**, **уходить**) китү; *перед ~ом* китәр алдыннан
уход II *(по гл.* **ухаживать** 1, *за кем-л., за чем-л.)* карау, тәрбияләү, тәрбия
уходить *несов. см.* **уйти**
ухудш//ать(ся) *несов. см.* **ухудшить(ся)**; **~ение** начарлату, начарландыру, начарлану; *~ение здоровья* сәламәтлек начарлану
ухудшить *сов.* начарлатырга, начарландырырга; **~ся** *сов.* начарланырга, начарая төшәргә; *здоровье ухудшилось* сәламәтлек начарая төште; *ухудшились отношения (условия)* мөнәсәбәтләр (шартлар) начарланды
уцелеть *сов.* исән (сакланып, зарарланмый) калырга
участ//вовать *несов. (в чём-л.)* катнашырга; **~ие** *(в чём-л.)* катнашу, катнашлык; *принимать ~ие* катнашырга; **~ник** катнашучы
участок 1) *(земли)* участок, кишәрлек, бүлемтек; 2) *(административный)* бүлек, участок; *избирательный ~* сайлау участогы
учащ//ийся 1. укучы, өйрәнүче; *~аяся молодёжь* укучы яшьләр; 2. *сущ. м.* укучы
учёба уку, белем алу; өйрәнү
учебн//ик дәреслек; **~ый** уку ...ы, е; *~ый год* уку елы
учени//е 1) *(учёба) уку,* белем алу; өйрәнү; 2) *мн.* **~я** *воен.* өйрәнүләр, 3) *(теория)* тәгълимат, өйрәтмә
ученик 1) *(школьник)* укучы; 2) *(подмастерье)* өйрәнчек; 3) *(последователь)* шәкерт
учён//ый 1. 1) *(о человеке)* галим ..., укымышлы, белемле; 2) *(научный)* фәнни, гыйльми; *~ая степень* гыйльми дәрәҗә; *~ые труды* фәнни хезмәтләр; 2. *сущ. м.* галим, укымышлы; *известный ~ый* танылган галим
учесть *сов.* истә (исәптә, күздә) тотарга, искә, исәпкә, (игътибарга) алырга; *учтите, что ...* ... ын, ен истә тотыгыз
учёт исәп алу, исәп, барлау, теркәү; *вести ~* исәп алып барырга; *состоять на ~е (где-л.)* исәптә торырга
училище училище; *техническое ~* техник училище; *музыкальное ~* музыка училищесы
учитель укытучы, мөгаллим; хәлфә; **~ница** укытучы хатын (кыз), мөгаллимә
учитывать *несов. см.* **учесть**
учить *несов.* 1) *(кого-л. чему-л.)* укытырга, өйрәтергә; 2)*(что-л.)* укырга, өйрәнергә; ятларга; *~ иностранный язык* чит тел өйрәнергә; *~ стихи* шигырь ятларга; **~ся** *несов.* укырга, өйрәнергә; *я учусь на первом курсе (в музыкальной школе)* мин беренче курста (музыка мәктәбендә) укыйм; *~ся музыке* музыкага өйрәнергә; *~ся на врача* табиблыкка укырга
учре//дить *сов.,* **~ждать** *несов.* оештырырга, оештырып куярга, нигезен салырга, төзергә; *~дить общественную организацию* иҗтимагый оешма төзергә; *~дить премию* премия оештырырга; **~ждение** 1) *(действие)* оештыру, оешу, раслау, төзү, төзелү; 2) *(организация)* оешма, учреждение; *государственное ~ждение* дәүләт оешмасы
уши колак[лар]
ушиб бәрелгән (имгәнгән) урын; **~ать(ся)** *несов. см.* **ушибить(ся)**; **~ить** *сов. (кого-л., что-л.)* бәреп имгәтергә (авырттырырга); **~иться** *сов. (обо что-л.)* бәрелеп имгәнергә, бәреп имгәтергә *(берәр җирне)*
ущелье тарлавык
ущерб зыян, зарар, каза, югалту; *материальный ~* матди югалту; *причинить (или нанести) ~* каза китерергә
уют ямь, ямьлелек, уңайлык, җыйнаклык; **~ный** ямьле, уңайлы, җыйнак; *~ная квартира* җыйнак квартир

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.